

Digitální propast se (zatím) nekoná

Vzdělání rodičů ani vybavení domácnosti s používáním AI nesouvisí

září 2026 · Tomáš Lintner · Veronika Tesařová · Markéta Žáková · Veronika Štolfová

Obava, že umělá inteligence prohloubí rozdíly mezi dětmi z různě vybavených domácností, je rozumná. V našich datech se ale zatím nepotvrzuje — a to velmi výrazně.

O

prokázaných souvislostí mezi vzděláním rodičů a jakýmkoli způsobem používání AI

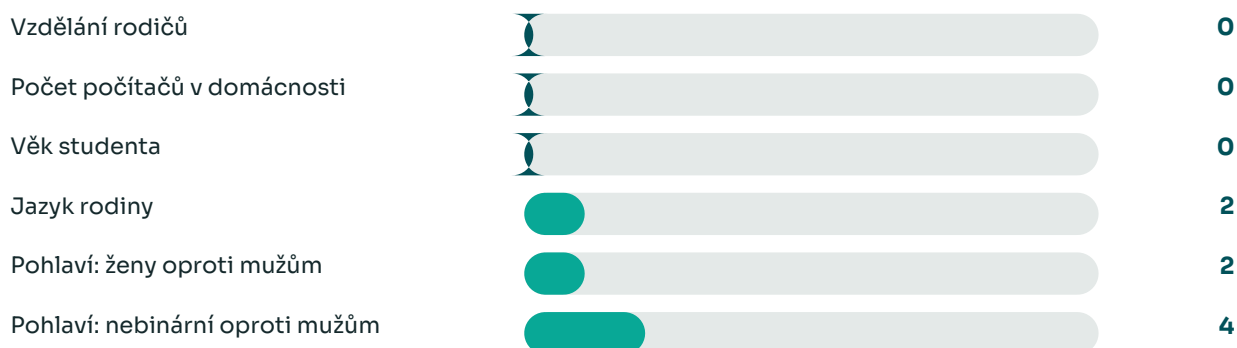
Co jsme nenašli — a proč je to jiné než „nevíme“

U většiny kombinací charakteristiky studenta a jeho chování data nemluví jen tak, že bychom souvislost nenašli. Mluví **pro to, že tam není**. To je podstatný rozdíl: první případ znamená málo dat, druhý znamená odpověď.

Rozlišit obojí umožňuje způsob vyhodnocení, který u každé dvojice porovnává, nakolik jsou data pravděpodobnější za předpokladu souvislosti a nakolik za předpokladu, že žádná není. U naprosté většiny z našich kombinací vyšel poměr jasně ve prospěch nepřítomnosti souvislosti.

Otázka není akademická. Obava z nové digitální propasti se objevuje ve většině strategických dokumentů o AI ve vzdělávání a bývá důvodem pro opatření, která něco stojí — od vybavení učeben po dotované licence. Pokud propast v datech není, jsou to peníze utracené za problém, který zatím nenastal.

Počet ukazatelů z devatenácti, u kterých se souvislost prokázala

Sledovali jsme devatenáct ukazatelů používání AI, od frekvence po jednotlivé činnosti.

Vzdělání rodičů nesouviselo ani s jedním z devatenácti ukazatelů. Stejně dopadl počet počítačů v domácnosti i věk studenta. Generativní AI se zatím šíří napříč sociálním spektrem, protože základní přístup k ní je zdarma a stačí na něj telefon, který má prakticky každý student.

To je rozdíl oproti technologiím, na kterých se digitální propast popisovala dřív. Počítač, tiskárna nebo rychlé připojení stály peníze a jejich absence se ve škole poznala. Chatbot je v tomto ohledu spíš jako vyhledávač: bariéra vstupu je téměř nulová.

Kde rozdílů naopak jsou

- **Pohlaví** je nejkonzistentnější z celé šestice, ale i tak jde o rozdíly malé. Ženy uváděly nižší míru u generování obrázků a u kopírování delších textů od AI; nebinární studenti uváděli nižší frekvenci používání AI jak ve volném čase, tak pro školu, a méně často uváděli i některé další činnosti.
- **Jazyk rodiny.** Studenti z nečeskojazyčných rodin používají AI častěji k učení se cizímu jazyku a k tvorbě studijních kartiček. To dává smysl: AI jim pomáhá zvládnout obsah v jazyce, který není jejich první, a je to jeden z mála případů, kdy v datech vidíme jasně účelové použití vázané na konkrétní potřebu.

Pro vedení škol a vzdělávací politiku

Investice do vybavení a přístupu nejsou to, co v tuto chvíli rozhoduje. Rozdíl mezi studenty netvoří to, **zda** AI mají, ale co s ní dělají — a to je věc výuky, ne rozpočtu na techniku.

Proč „zatím“

Slovo v závorce v názvu téhle zprávy tam není náhodou. Náš sběr dat zachycuje ranou fázi, kdy jsou nejpoužívanější nástroje dostupné zdarma a liší se od placených verzí méně, než se bude lišit za dva roky.

Jakmile se začne platit za výrazně lepší modely, za nástroje zabudované do školní práce nebo za přípravu k přijímačkám postavenou na AI, může se propast otevřít rychle — a otevře se přesně podél té dělicí čáry, kterou dnes v datech nevidíme. Rovnost v přístupu, kterou tato zpráva popisuje, je tedy stav, ne zákon.

Stejně tak platí, že rovný přístup není totéž co rovný užitek. Měřili jsme, **kdo** AI používá, nikoli jak dobře. Je docela dobře možné, že rozdíl mezi studenty se přesunul z otázky vlastnictví do otázky toho, jestli má někdo doma s kým probrat, co mu chatbot odpověděl.

Čeho si všímat

Aby se dalo poznat, že se situace mění, stačí sledovat tři věci: jestli se mezi studenty začnou objevovat placené verze nástrojů, jestli škola začne předpokládat přístup k něčemu, co není zdarma, a jestli se rozdíly mezi typy škol začnou promítat do toho, k čemu studenti AI používají, ne jen jak často.

Odkud čísla jsou

Odpovědi 2 588 studentů z 28 středních škol po celé ČR, podzim 2025, převážený vzorek. Pro šest charakteristik studenta jsme spočítali souvislost s devatenácti ukazateli používání AI a u každé posuzovali, zda data mluví pro souvislost, nebo proti ní.

Nepřítomnost rozdílu v přístupu neznamena nepřítomnost rozdílu v kvalitě používání, kterou tato data nezachycují.